

Vroege Interventie en multidisciplinaire arbeidstraining | Snelheid en samenwerking cruciaal voor een duurzame reïntegratie

TEKST Elzemarie Karsdorp

Snel ingrijpen en een multidisciplinaire aanpak kunnen bijdragen aan een succesvolle reïntegratie van mensen met klachten aan het houding- en bewegingsapparaat. De Vroege Interventie methodiek zorgt ervoor dat mensen snel worden geholpen. Bij een hierop volgende multidisciplinaire arbeidstraining slaan specialisten op fysiek, mentaal en arbeidsdeskundig gebied de handen ineen. Duurzame reïntegratie is het gezamenlijke doel.

“Als je rond zes weken ingrijpt, dan is de kans op herstel groot” - Bernadette Roekevis

Tonie Wassenaar (56) werkt al bijna veertig jaar als bejaardenverzorgster. Ze heeft plezier in haar werk, maar de afgelopen jaren zijn de werkzaamheden haar steeds zwaarder gaan vallen. “Het lichaam begint gebreken te vertonen. Toen ik op het werk iets van tafel wilde pakken, schoot het ineens in mijn rug. Dat is daarna thuis nog twee keer gebeurd. Meestal bleef ik dan een dag thuis, nam de volgende dag pijnstillers, maakte een afspraak met de fysiotherapeut en ging weer aan het werk”, vertelt Wassenaar die ook geestelijk gevolgen ondervond van de lichamelijke tegenslag. “Ik ben altijd heel actief, maar nu merkte ik dat mijn lichaam ouder wordt. Ik kon niet meer doen wat ik wilde, ik had het gevoel dat ik in een harnas zat.” Via de arbo-arts kwam ze terecht bij revalidatiecentrum Het Roessingh in Enschede waar zij deelnam aan het Vroege Interventie programma. Het Roessingh is een van de veertien Nederlandse centra waar dit programma te volgen is en die zijn verenigd in het landelijke netwerk Vroege Interventie. Dit arbeidstrainingsprogramma is bedoeld voor werknemers die uitvallen door problemen met het houding- en bewegingsapparaat.

Snel en efficiënt Vroege Interventie is niet nieuw. Deze methode bestaat sinds 1995 en is tot stand gekomen om op een snelle en efficiënte manier te beoordelen of een werknemer bij (dreigende) uitval een reïntegratietraject dient te volgen of een zorgtraject krijgt. Dit gebeurt door middel van een Quickscan die bestaat uit onderzoeken op medisch, fysiek, psychologisch en arbeidskundig gebied. Binnen één dag ontstaat duidelijkheid over de beperkingen en de belastbaarheid van de kandidaat. Snel ingrijpen vergroot de kans op een succesvolle reïntegratie. “Vroeg ingrijpen is gewoon belangrijk”, zegt Bernadette Roekevis, arbeidsdeskundige en casemanager arbeidsrevalidatie voor Vroege Interventie bij Het Roessingh. “Als je rond zes weken ingrijpt, dan is de kans op herstel groot.”

Revalidatie Van de werknemers die een Quickscan ondergaan, komt ongeveer dertig procent in aanmerking voor het tweede deel van het Vroege Interventie programma: een multidisciplinaire arbeidstraining. Een andere vorm van arbeidsgerichte interventie die door het netwerk Vroege Interventie wordt

geboden, is de zogenaamde Multidisciplinaire Eerstelijns Revalidatie (MER). Deze training is voor verzekerden bij een aantal zorgverzekeraars ontwikkeld om te voorkomen dat werknemers langdurig zijn uitgeschakeld. Ook de MER bestaat uit een onderzoeks- en een trainingsgedeelte. Uniek is dat ook het trainingsgedeelte door de zorgverzekeraar wordt vergoed. Bij het Vroege Interventie programma wordt alleen de Quickscan vergoed.

Elk jaar volgen tussen de 500 en 750 mensen een analysetraject, al dan niet gevolgd door een arbeidstrainingstraject van twaalf tot vijftien weken. Hierbij werken verschillende specialisten samen op fysiek, mentaal en sociaal gebied, met als doel een terugkeer naar werk. “In de revalidatiegeneeskunde wordt tussen veel verschillende disciplines intensief en integraal samengewerkt aan de problematiek van één patiënt; dat maakt ons een soort gespecialiseerde generalist”, vertelt Rienk Harkema, projectleider bij de Stichting Vroege Interventie Revalidatiezorg. “We kijken naar het totaal op basis van allerlei deelaspecten. We maken allemaal onze analyse, leggen de gegevens bij elkaar en komen op basis hiervan tot één plan.”

De veertien centra geven in nuances elk hun eigen invulling aan het woord multidisciplinair, maar het team bestaat in ieder geval uit een fysiotherapeut, een psycholoog en een specialist op het gebied van arbeid. Eén van hen fungeert vaak als casemanager die zorgt voor een vertaalslag naar contacten met de werkvloer. Andere specialismen die ingeschakeld kunnen worden, zijn bijvoorbeeld een ergotherapeut, manueel therapeut of een bewegingsagoog. Harkema: “De multidisciplinaire aanpak is een essentiële factor. Deze manier van werken is geschikt voor mensen met een complexe problematiek op fysiek, mentaal en sociaal gebied.”

Vertaling naar de werksituatie Bij Het Roessingh centrum voor revalidatie bestaat het Vroege Interventie-team uit een revalidatiearts, een psycholoog, een fysiotherapeut, een sport- en bewegingsagoog en de casemanager arbeidsrevalidatie. Deze laatste functie wordt samen met enkele collega's ingevuld door Roekevis, tevens projectcoördinator voor het project Vroege Interventie. Een casemanager is als een spin in het web. >

Ze vertaalt de ervaringen die mensen opdoen bij de andere specialisten, naar de werksituatie. “Als casemanager zien wij cliënten op het gebied van arbeid, coördineren we onderzoek en behandeling en zijn we het aanspreekpunt voor de werkgever”, zo vat zij haar werkzaamheden samen. Cliënten die in aanmerking komen voor een arbeidstrainingsprogramma (Vroege Interventie of Multidisciplinaire Eerstelijns Revalidatie) bij Het Roessingh, zijn twee dagen per week in het revalidatiecentrum aanwezig. Een keer in de week komen de verschillende specialisten bij elkaar om de vorderingen van de cliënten te bespreken. Dit levert nuttige informatie op waarmee Roekevis vervolgens aan de slag kan. “Het is te generaliserend, maar in de zorg zie je veel dat mensen graag iets voor anderen doen, maar vergeten om goed voor zichzelf te zorgen. Ook bij het sporten zie je dat deze mensen het moeilijk vinden om grenzen te stellen. Ook als je teveel van ze vraagt, gaan ze door.” Eens per week heeft Roekevis een gesprek met de cliënt. “Ik bespreek hoe het werk eruit ziet. Waar loopt de cliënt tegenaan, wat kost moeite en wat niet? Het is de bedoeling dat mensen halverwege de training weer aan het werk gaan. Dat is een voordeel, want zo kunnen ze dat wat ze hebben geleerd naar hun werk vertalen.” De problemen waar het om gaat, kunnen zowel fysiek als mentaal zijn. “Sommige mensen kunnen worden geholpen door ze op een andere manier te leren tillen. Andere mensen ervaren te weinig regelmogelijkheden in hun werk. Vaak zeggen ze: ‘het kan niet anders in mijn werk’, maar daar geloof ik niet in. Zijn de mogelijkheden er niet, wil je je collega’s er niet mee lastig vallen of durf je het niet aan te geven?”, vertelt Roekevis die soms ook van de mogelijkheid gebruikmaakt om de werkplek van haar cliënten te bekijken en met cliënt en werkgever te zoeken naar mogelijkheden om de werksituatie te verbeteren.

Succesvol Tonie Wassenaar heeft veel opgestoken van haar deelname aan het Vroege Interventie programma. “Ik heb geleerd om op een goede manier met mijn problemen om te gaan. Als ik in het verleden bijvoorbeeld tot half elf een avonddienst had gewerkt en de volgende ochtend om half acht weer moest beginnen, dan stond ik eerder op om pijnstillers te kunnen innemen. Nu geef ik aan dat ik hier moeite mee heb en vraag om een ander rooster. Ook vraag ik sneller mijn collega’s om hulp als werk te zwaar voor me is”, vertelt Wassenaar die sinds ze het programma heeft gevolgd niet meer door haar rug is gegaan. Haar verhaal is een goed voorbeeld van hoe snel handelen en een multidisciplinaire aanpak kunnen bijdragen aan een succesvolle reïntegratie. Roekevis: “De multidisciplinaire aanpak werkt absoluut. Met alleen fysieke of mentale begeleiding is de koppeling naar de werksituatie er niet. Door een specialist op het gebied van arbeid erbij te betrekken, kun je die koppeling wel maken.” De cijfers geven haar gelijk. Uit onderzoek van het Kenniscentrum voor Revalidatie en Handicap (iRv, tegenwoordig gefuseerd met kennisinstituut Vilans) blijkt dat vooral degenen die als onderdeel van hun traject ook arbeidstraining hebben gevolgd minder kans hebben op chronische klachten. Ook is er vaker een verbetering van de werksituatie. Ze voelen zich gezonder, gebruiken minder medicijnen en het verzuim daalt. Van de werknemers die in aanmerking komen voor Vroege Interventie leidt dat in tachtig procent van de gevallen tot een duurzame reïntegratie. ←

Meer informatie over Vroege Interventie, de vergoedende zorgverzekeraars en de deelnemende revalidatiecentra is te vinden op www.vroegeinterventie.nl.